



Bruselj, 26.8.2020
COM(2020) 285 final

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

**Izvajanje zavez politike EU na področju prehranske in hranilne varnosti:
četrto dvoletno poročilo**

{SWD(2020) 85 final}

1. UVOD

To je četrto poročilo, v katerem je predstavljen doseženi napredek EU in njenih držav članic pri izvajanju njihove skupne politike o prehranski in hranilni varnosti¹. Priložen mu je delovni dokument služb Komisije, ki vsebuje dodatne informacije o analizah in študijah primerov.

Poročilo se osredotoča na glavni razvoj politik, analizira finančne trende izplačil² in oceno strateških prednostnih nalog. Poudarja tudi rezultate in napredek, ki so jih EU in njene države članice dosegle na dveh tematsko usmerjenih področjih, ki jih je Svet določil leta 2018: (i) opolnomočenje žensk za prehransko in hranilno varnost ter (ii) ustvarjanje delovnih mest na podeželju. Zaključí s poudarkom na pomembnosti osmih usmeritev politike.

Poročilo vsebuje primere tega, kako so EU in njene države članice povečale svoje ukrepe na področju prehranske in hranilne varnosti ter trajnostnega kmetijstva.

2. RAZVOJ SVETOVNE IN EVROPSKE POLITIKE

Po desetletjih upadanja lakota in slaba prehranjenost od leta 2015 spet naraščata. V letu 2018 so ocenili, da je bilo podhranjenih 821 milijonov ljudi.³ Poleg tega se ob združitvi razširjenosti zmerne in hude neustrezne prehranske varnosti ocenjuje, da 26,4 % svetovnega prebivalstva (približno 2 milijardi ljudi) trpi zaradi neustrezne prehranske varnosti, več kot 135 milijonov ljudi v 55 državah pa je doživelo večjo lakoto, ki zahteva nujno pomoč pri hrani, prehrani in preživljanju.⁴ To povečanje je v veliki meri posledica konfliktov, naravnih nesreč in podnebnih sprememb. Če se bodo trenutni trendi nadaljevali, bi to lahko ogrozilo ne samo doseganje cilja trajnostnega razvoja 2 (odprava lakote), temveč tudi vseh ciljev trajnostnega razvoja do leta 2030.

Leta 2018 je Svet EU izrazil zaskrbljenost glede globalne prehranske in hranilne varnosti kot odgovor na že skrb vzbujajoče številke in po objavi najnovejših poročil o izvajanju zavez politike EU glede prehranske in hranilne varnosti ter akcijskega načrta Komisije o prehrani.⁵ Svet je pozval Komisijo, naj ohrani in okrepi svoja prizadevanja za doseganje cilja trajnostnega razvoja 2 in s tem obrne trenutne trende.

V obdobju poročanja so EU in njene države članice pomembno prispevale k izboljšanju prehranske in hranilne varnosti s pomočjo obsega financiranja, zagovarjanja in zavzemanja za ključna vprašanja upravljanja.

V letu 2018 so se EU in njene države članice osredotočile na izvajanje Evropskega soglasja o razvoju iz junija 2017⁶. Soglasje določa skupen pristop k politiki mednarodnega sodelovanja in razvoja ter kako lahko zunanje delovanje EU prispeva k uspešnemu izvajanju Agende za trajnostni razvoj do leta 2030. Ob upoštevanju, da sta prehranska in hranilna varnost glavna

¹ Okvir politike EU za pomoč državam v razvoju pri reševanju vprašanja zanesljive preskrbe s hrano, COM(2010) 127 final.

² Finančni del tega poročila in spremljajoči delovni dokument služb Komisije zajemata obdobje do konca leta 2018 (iz metodoloških/primerljivih razlogov); zajete izkušnje vključujejo tudi leto 2019.

³ Stanje prehrane in kmetijstva na svetu (2019).

⁴ Vir: Svetovno poročilo o prehranskih krizah (2020), objavljeno dne 21. aprila 2020.

⁵ Sklepi Sveta (14283/18) z dne 26. novembra 2018.

⁶ https://www.consilium.europa.eu/media/24004/european-consensus-on-development-2-june-2017-clean_final.pdf

svetovna izziva, se trajnostno kmetijstvo in ribištvo opredeljujeta kot ključna dejavnika v boju proti revščini in naraščajoči neenakosti. EU in njene države članice tudi poziva, naj nadaljujejo prizadevanja za odpravo lakote in vseh oblik slabe prehranjenosti.

Na svetovni ravni si EU in njene države članice še naprej prizadevajo: (i) okrepiti upravljanje prehranske in hranilne varnosti, tudi prek Odbora za svetovno prehransko varnost in gibanja za izboljšanje prehranjevanja, in (ii) zagovarjati nov globalni mehanizem usklajevanja za odpravo prehranskih kriz. EU je s svojo podporo „svetovni mreži za boj proti prehranskim krizam“ še naprej imela vodilno vlogo in izpolnjevala svojo zavezo, da bo večstransko sodelovala pri krepitvi humanitarnega, razvojnega in mirovnega povezovanja (prednostna naloga 6). Ta celovit pristop h krizam združuje vse ključne akterje ter dejavno spodbuja usklajevanje in sodelovanje na terenu. Letno globalno poročilo o prehranskih krizah združuje 16 vodilnih svetovnih in regionalnih institucij v okviru informacijske mreže o prehranski varnosti ter je zdaj splošno priznано kot referenca za analizo prehranskih kriz na podlagi soglasja. Leta 2018 je svetovna mreža pripravila konferenco „Hrana in kmetijstvo v času krize“, ki je potekala v začetku leta 2019 v Bruslju.

Kot del globalnih prizadevanj za obravnavanje slabe prehranjenosti EU dejavno dela na področju podhranjenosti, zlasti na področju preprečevanja zaostajanja v rasti pri otrocih. Komisija se je zavezala, da bo do leta 2020 zbrala 3,5 milijarde EUR, da bi do leta 2025 zmanjšala število otrok, ki zaostajajo v rasti, v partnerskih državah za najmanj 7 milijonov. V sklepu z dne 26. novembra 2018 je Svet priznal prizadevanja Komisije za spoštovanje zavez EU in za mobilizacijo vseh pomembnih sektorjev za podporo prehranski agendi na svetovni ravni in na ravni partnerskih držav. Četrto poročilo o napredku *akcijskega načrta EU za prehrano*, ki je bilo objavljeno leta 2019⁷, je potrdilo, da bodo naložbe Komisije v zvezi s prehrano verjetno izpolnile politične zaveze EU. V 42 partnerskih državah se je razširjenost zaostajanja v rasti zmanjšala z 39,2 % v letu 2012 na 34,9 % v letu 2019. Glede na trenutne trende se bo po ocenah 4,7 milijona otrok v teh državah izognilo zaostajanju v rasti. Zaveza, da se bo do leta 2020 namenilo 3,5 milijarde EUR, je bila leta 2019 izpolnjena pred načrtovanim rokom.

V skladu z drugim akcijskim načrtom EU za enakost spolov (GAPII) so prizadevanja še naprej imela pristop preoblikovanja za izboljšanje enakosti spolov. Odločilna vloga žensk v kmetijsko-živilskih vrednostnih verigah pri upravljanju naravnih virov ter zagotavljanju prehranske in hranilne varnosti je v celoti priznana. Število pogodb, ki upoštevajo različnost spolov, se je povečalo s 37 % v letu 2014 na 57 % v letu 2018.⁸

Na vrhu *One Planet Summit* leta 2017 se je EU zavezala, da bo namenila 270 milijonov EUR za podporo odpornosti proti podnebnim spremembam in kmetijskim inovacijam za trajnostno preoblikovanje podeželja. S finančno podporo Francije je Komisija začela pobudo DeSIRA⁹ za krepitev povezave med raziskavami in inovacijami v prehranskih sistemih, odpornih proti podnebnim spremembam, ter zbiranje dokazov za podporo politikam v državah z nizkimi in srednjimi dohodki. Pobuda DeSIRA podpira raziskovalne in inovativne projekte v Afriki, Aziji in Latinski Ameriki ter krepi raziskovalne zmogljivosti in upravljanje za ključne nacionalne, regionalne in globalne akterje. Ima tri glavne stebre: 1) raziskave in inovacije v kmetijskih in prehranskih sistemih, 2) raziskovalna infrastruktura, spodbudna za inovacije, ter 3) znanje in dokazi za oblikovanje politike. Od leta 2018 je bilo v več kot 31 državah

⁷ 11850/19.

⁸ Študija o dosežkih EU na področju prehranske in hranilne varnosti ter trajnostnega kmetijstva za obdobje 2014–2018, str. 27.

⁹ Razvoj pametnih inovacij s pomočjo raziskav v kmetijstvu.

sprejetih več kot 40 projektov, šest držav članic¹⁰ pa je pobudi DeSIRA namenilo dodatna sredstva za krepitev sinergij z njihovimi dvo- in večstranskim portfelji za raziskave in inovacije na področju kmetijstva in razvoja podeželja.

Partnerstvo za raziskave in inovacije na področju prehranske in hranilne varnosti med EU in Afriko se izvaja prek skupno dogovorjenega načrta EU-Afriška unija (2016–2020). Do konca leta 2020 se bo financiranje v višini 190 milijonov EUR sprostilo iz Obzorja 2020 prek subvencije za raziskave v Afriški uniji ter prek skupne sheme za financiranje (LEAP-AGRI ERANet) iz desetih držav članic EU in devetih držav članic Afriške unije. Skupno se financira približno 100 projektov¹¹.

Dva dogodka sta okrepila sodelovanje med Afriško unijo in EU. Na ministrski konferenci Afriška unija-EU leta 2019 so se dogovorili o 10 akcijskih točkah, vključno z ustanovitvijo vseafriške mreže za ekonomsko analizo politik (PANAP), katere namen je deliti znanje o analizi učinka politike v podsaharskih državah. Cilj političnega dialoga na visoki ravni (HLPD) med Afriško unijo in EU leta 2019 o znanstveni tehnologiji in inovacijah je bolje izkoristiti rezultate raziskav ter jih prevesti v proizvode in procese, ki povečujejo proizvodnjo visokokakovostne hrane z ustreznimi prispevki, povečati rast dohodka in spodbujati razvoj podeželja v obeh regijah.

EU in njene države članice so napredovale pri krepitvi povezave med malimi kmeti ter malimi in srednjimi podjetij (SMP) ter pri usmerjanju svojih naložb v ustvarjanje zaposlitvenih možnosti na podeželju, zlasti za mlade in ženske. Leta 2018 je bilo sprejeto Sporočilo o novem zavezništvu Afrike in Evropske unije za trajnostne naložbe in delovna mesta¹², katerega cilj je ustvariti delovna mesta ter spodbujati trajnost in vključujoč razvoj. Ustanovljena je bila tudi delovna skupina za podeželsko Afriko, da bi spodbudila ustvarjanje delovnih mest v kmetijstvu in kmetijsko-živilskem sektorju. Glavna orodja EU za spodbujanje naložb v Afriki (vključno z uporabo drugih virov financiranja za razvoj kmetijstva) sta načrt za zunanje naložbe in skrbniški sklad za Afriko.

Kar se tiče večstranskega usklajevanja, so Komisija in pet držav članic¹³ še naprej članice odbora svetovne platforme donatorjev za razvoj podeželja. V svetovni platformi donatorjev za razvoj podeželja se je EU močno vključila v delovno skupino svetovnih donatorjev za zemljišča. EU in 28 partnerjev se je zavezalo, da bodo okrepili usklajevanje in izmenjavo znanja o programih upravljanja zemljišč, skupaj pa podpirajo rešitve zemljiških zadev v procesih politik. Leta 2018 je EU sprejela program o upravljanju zemljišč¹⁴, katerega cilj je povečati naložbe v zemljišča za povečanje kmetijske produktivnosti in trajnostnega razvoja.

3. FINANCE IN NAPREDEK

V tem oddelku je podan kratek pregled izplačil za prehransko in hranilno varnost, ki so jih izvedle EU in države članice, ter nedavnega napredka pri izvajanju strateških prednostnih nalog.

¹⁰ Francija, Nemčija, Italija in Nizozemska so projekt DeSIRA dodatno denarno sofinancirale prek svojih služb za zunanje zadeve ali razvojnih agencij; Španija in Belgija sta prek svojih razvojnih agencij zagotovili sofinanciranje v nadenarni obliki, ki pa je bilo količinsko opredeljivo.

¹¹ https://library.wur.nl/WebQuery/leap4fnssa-projects?q=*

¹² COM(2018) 643 final z dne 12. septembra 2018.

¹³ Finska, Francija, Nemčija, Italija in Nizozemska.

¹⁴ Priloga 1 k letnemu akcijskemu programu 2018, Sklep Komisije C(2018) 8063 final.

Izplačila¹⁵

Od leta 2012 se celotna uradna razvojna pomoč EU in njenih držav članic za prehransko in hranilno varnost stalno povečuje ter se je v letu 2018 povišala na 5 027 milijonov EUR, kar je 19,7 % več kot leta 2016. To je predstavljalo 8,1 % skupnih tokov uradne razvojne pomoči v letu 2018, kar je najvišja raven od leta 2012.

Z vidika oblikovanja politike so izplačila na državni ravni še naprej obsegala največji delež uradne razvojne pomoči od leta 2012 in so leta 2018 znašala 66 %. Delež izplačil na regionalni ravni je bil v letu 2018 v primerjavi z letom 2016 stabilen, vendar se je od leta 2012 obseg skoraj potrojil. Z najvišjo vrednostjo nad eno milijardo EUR se je poraba za svetovne pobude in za dobave svetovnih javnih dobrin v letu 2018 po majhnem zmanjšanju v letih 2014 in 2016 znova povečala.

V letu 2018 je Afrika-jug regije Sahara ostala največji prejemnik podpore za prehransko in hranilno varnost, saj je prejela približno polovico vseh izplačil. Skupni delež sredstev za prehransko in hranilno varnost, dodeljenih Severni, Srednji in Južni Ameriki, je od leta 2012 dokaj stabilen in niha okrog 6 %. Čeprav se je podpora za prehransko in hranilno varnost v sosednjih državah od leta 2012 povečala, še vedno predstavlja majhen delež skupnih izplačil za prehransko in hranilno varnost (povprečno 6,7 % na leto).

V letu 2018 je bila zagotovljena podpora številnim dejavnostim, predvsem na področju trajnostnega kmetijskega razvoja, pomoči v hrani, razvoja podeželja, osnovne prehrane in kmetijskih raziskav, ki predstavljajo približno polovico celotnega financiranja¹⁶.

Preglednica 1: Geografska porazdelitev izplačil pomoči EU in njenih držav članic za prehransko in hranilno varnost v letih 2012, 2014, 2016 in 2018 V milijonih EUR in odstotnih deležih¹⁷

Geografsko območje	2012	2012, v %	2014	2014, v %	2016	2016, v %	2018	2018, v %	Skupaj	Skupaj, v %
Afrika-Jug regije Sahara	1 440	42,8	1 650	45,1	2 242	53,4	2 463	49,0	7 795	48,0
Azija, Pacifik in Oceanija	622	18,5	559	15,3	521	12,4	659	13,1	2 361	14,5
Bližnji vzhod	12	0,3	54	1,5	40	0,9	64	1,3	169	1,0

¹⁵ Po vsej EU in njenih državah članicah obstajajo različne metodologije poročanja. Podatki, navedeni tukaj, odražajo samo posebno metodologijo tega pregleda in izključujejo tokove humanitarne pomoči. Podatki vključujejo institucije EU in le deset držav članic, ki predstavljajo 91,2 % vseh tokov uradne razvojne pomoči institucij EU in 28 držav članic v letu 2018. Podrobna metodologija je navedena v delovnem dokumentu služb Komisije, priloženem temu poročilu. Tako kot prejšnja poročila tudi to četrto poročilo (izdano leta 2020) predstavlja najnovejše razpoložljive uradne podatke, v tem primeru za leto 2018. To poročilo vključuje tudi manjše projekte (manjše od 100 000 EUR), kar pomeni povečanje števila zajetih projektov. Toda tudi brez te metodološke spremembe leto 2018 kaže izrazito povečanje števila projektov in izplačanih zneskov v primerjavi z letom 2016, in sicer s 3 462 na 3 928. Vendar so ti manjši projekti v letu 2018 predstavljali le 2,4 % vseh izplačil za prehransko in hranilno varnost.

¹⁶ Sektorji, opredeljeni v smislu razvrstitve OACD DAC po sektorjih.

¹⁷ Regije se nanašajo na regionalno razvrstitev OECD DAC. Izraz sosednje države se nanaša na partnerske države evropske sosedске politike (ESP) ter nekatere druge države kandidatke in potencialne države kandidatke. Številke v preglednicah 1 in 2 so zaokrožene.

Sosednje države	98	2,9	273	7,4	312	7,4	405	8,0	1 088	6,7
Severna, Srednja in Južna Amerika	232	6,9	225	6,2	285	6,8	289	5,8	1 031	6,3
Regionalno in neopredeljeno	962	28,6	898	24,5	800	19,1	1 148	22,8	380	23,4
Vse regije	3 366	100	3 659	100	4 200	100	5 027	100,0	16 251	100

Preglednica 2 prikazuje popoln pregled pomoči za prehransko in hranilno varnost za strateško prednostno nalogo EU. Izplačila za *odpornost in možnost za preživljanje malih kmetov* (prednostna naloga 1) so predstavljala večino vseh tokov za prehransko in hranilno varnost. Podpora za *mehanizme socialne zaščite za prehransko in hranilno varnost* (prednostna naloga 4) je v primerjavi z letom 2016 nekoliko upadla. V nasprotju s tem so EU in njene države članice močno povečale svojo podporo za krepitev odpornosti na ravni posameznika in držav (prednostni nalogi 1 in 6), saj so ji namenile 62 % neto povečanja od leta 2016. Na splošno je bilo znatno neto povečanje skupnih izplačil za prehransko in hranilno varnost v letu 2018 posledica izvedbe več programov in višje povprečne podpore.

Opolnomočenje žensk in deklet ter spodbujanje enakosti spolov je vse bolj vključeno v programe za prehransko in hranilno varnost. Iz preglednice 2 je razvidno, da je ta cilj predstavljal znaten delež (64 %) celotne podpore za prehransko in hranilno varnosti v letu 2018 (v primerjavi s 53 % leta 2016). Podoben trend je bilo mogoče opaziti tudi pri okoljskih ciljih, 51 % izplačil, povezanih s prehransko in hranilno varnostjo, se je nanašalo na prilagajanje podnebnim spremembam in/ali njihovem blaženju. Naložbe v raziskave v sektorjih, povezanih s prehransko in hranilno varnostjo, so ostale razmeroma stabilne: 10 % v letu 2018 v primerjavi z 12 % v letu 2016. Poleg tega so pobude za razvoj prehranske in hranilne varnosti v letu 2018 koristile več partnerjem (130 držav upravičenk).

Tabela 2: Napredek pri strateških prednostnih nalogah¹⁸

Izvedbena merila	Število programov					Prejeta podpora, v milijonih EUR					Število držav				
	2012	2014	2016	2018		2012	2014	2016	2018		2012	2014	2016	2018	
1. Izboljšanje odpornosti in možnosti za preživljanje malih kmetov	1 560	1 822	1 863	4 471		2 022	2 137	2 120	2 377		108	103	108	126	
2. Podpora učinkovitemu upravljanju	410	588	632	1 160		395	535	698	802		84	92	87	97	
3. Podpora regionalnemu kmetijstvu ter prehranski in hranilni varnosti	98	188	228	333		151	191	226	409						
4. Okrepitev mehanizmov socialne zaščite za prehransko in hranilno varnost	94	102	123	124		209	133	254	238		40	40	44	48	
5. Izboljšanje prehrane	278	341	455	935		467	504	638	683		63	64	71	92	
6. Krepitev usklajevanja humanitarnih in razvojnih akterjev za povečanje odpornosti	63	148	161	423		122	159	265	517		18	37	37	70	
Skupaj	2 503	3 189	3 462	7 446		3 366	3 659	4 200	5 027				114	130	
Od tega ...															
Raziskovalni programi	149	154	463	1 189	(16 %)	379	300	493	491	(10 %)			69	92	(71 %)
Programi v zvezi z enakostjo spolov			1 879	4 251	(57 %)			2 404	3 382	(67 %)			97	114	(88 %)
Glavni cilj			155	575	(8 %)			171	168	(3 %)			51	77	(59 %)
Pomemben cilj			1 724	3 676	(49 %)			2 233	3 214	(64 %)			97	113	(87 %)
Programi za prilagajanje podnebnim spremembam			1 344	2 976	(40 %)			1 826	2 407	(48 %)			95	116	(89 %)
Glavni cilj			308	691	(9 %)			342	381	(8 %)			67	93	(72 %)
Pomemben cilj			1 036	2 285	(31 %)			1 484	2 026	(40 %)			91	100	(77 %)
Programi za blažitev podnebnih sprememb			598	1 315	(18 %)			693	946	(19 %)			89	108	(83 %)
Glavni cilj			82	192	(3 %)			75	85	(2 %)			40	56	(43 %)
Pomemben cilj			516	1 123	(15 %)			618	861	(17 %)			86	105	(81 %)

¹⁸ Podatki vključujejo EU in le deset držav članic. Za podrobno metodologijo glej delovni dokument služb Komisije, priložen temu poročilu.

Napredek pri strateških prednostnih nalogah

V tem oddelku je opisan pregled dejavnosti, ki se izvajajo za podporo šestim strateškim prednostnim nalogam za prehransko in hranilno varnost. Podrobnejše informacije in konkretni primeri so v priloženem delovnem dokumentu služb Komisije.

Strateški prednostni nalogi št. 1 in 6: „izboljšanje odpornosti in možnosti za preživetje malih kmetov“ in „krepitev usklajevanja humanitarnih in razvojnih akterjev za povečanje odpornosti“ ostajata najpomembnejši del portfelja razvojnega sodelovanja EU in njenih držav članic. Ta podpora vse bolj obravnava osnovne socialno-ekonomske, okoljske in varnostne dinamike v trajnostnih, prožnih in zdravih prehranskih sistemih. Razvoj takih prehranskih sistemov bi moral okrepiti trajnostni razvoj podeželja in preprečiti prehranske krize. EU je okrepila svojo podporo svetovni mreži za boj proti prehranskim krizam, ki ima ključno vlogo pri preoblikovanju kmetijskih in prehranskih sistemov s poudarkom na informacijah, ki temeljijo na soglasju, spodbujanju strateških naložb ter na usklajenem in integriranem delovanju v okviru humanitarnega, razvojnega in mirovnega povezovanja.

Strateški prednostni nalogi št. 2 in 3: EU in njene države članice so vlagale v *upravljanje zemljišč* v približno 40 državah ter močno povečale *odgovorne naložbe v kmetijske dejavnosti*, zlasti s kombinacijo pobud za trajnostne kmetijsko-živilske vrednostne verige. EU je razvila tudi trajnostno ribištvo in ribogojstvo s posebnim poudarkom na malem ribolovu zaradi njunega potenciala pri zagotavljanju gospodarskih in socialnih koristi, zlasti za ženske. Poleg tega so EU in njene države članice okrepile podporo celotnemu upravljanju in strukturi za kmetijske raziskave in inovacije ter močno povečale raziskovalne zmogljivosti držav za inovacije v nacionalnih sistemih znanja in za inovacije v kmetijstvu.

Strateška prednostna naloga št. 4: Podpora EU *mehanizmom socialne zaščite* je v letu 2018 ostala na isti ravni – 237 milijonov EUR. EU je pripravila sveženj smernic, ki vključujejo vodilna načela, pridobljena nova spoznanja in obetavne prakse za podporo programom socialne zaščite v primeru šokov in daljših kriz.¹⁹

V okviru **strateške prednostne naloge št. 5** je EU že leta 2019 (eno leto pred načrtovanim rokom) izpolnila svojo zavezo, da bo do leta 2020 vložila 3,5 milijarde EUR v *prehrano* ter pospešila prizadevanja za analizo, kako njena pomoč pomaga preprečiti zaostajanje v rasti. EU in njene države članice še naprej krepijo mehanizme svetovnega upravljanja in odgovornosti ter v svojih podpornih programih obravnavajo različne oblike slabe prehranjenosti, da bi do leta 2025 dosegle cilj zmanjšanja števila motenj v razvoju v globalnem smislu.

Preglednica 3: Primeri projektov z opaznimi rezultati

Strateška prednostna naloga št. 1	Nizozemska podpira pristop <i>Projet d'Appui à la Production Agricole au Burundi (PAPAB)</i> , pri čemer uporablja pristop PIP (<i>Plan Intégré Paysan</i>). Na podlagi kmetijskega poslovnega načrta lahko mali proizvajalci hrane bolje vlagajo v upravljanje rodovitnosti tal, odpornost sistemov kmetovanja in s tem večjo prehransko varnost. S tem pristopom je 37 400 gospodinjstev dokazano povečalo svojo produktivnost in dohodek, 18 700 hektarjev kmetijskih zemljišč pa je bolj trajnostno upravljanjanih. Drug nizozemski program <i>Geopodatki za kmetijstvo in vodo (G4AW)</i> uporablja satelitske podatke za izboljšanje prehranske varnosti. S 23 projekti v
--	---

¹⁹ <https://europa.eu/capacity4dev/sp-nexus/documents>

	14 državah je cilj doseči 4,5 milijona malih kmetov do leta 2022. Irska je leta 2018 v Malaviju začela uporabljati 13 novih in izboljšanih sort stročnic, žitaric, korenovk in gomoljev, vključno s fižolom z biološko obogatenim železom in cinkom ter sladkim krompirjem z oranžnim mesom, obogatenim z vitaminom A.
Strateška prednostna naloga št. 2	Finska izvaja projekt <i>Odgovorna in inovativna deželna uprava</i> v Etiopiji za razvoj nacionalnega informacijskega zemljiškega sistema za podeželje, ki obravnava vse podatke o registraciji zemljišč in transakcijah, povezanih z zemljišči (dedovanje, razveza, darilo itd.). Do leta 2019 je bilo registriranih 14,5 milijona parcel.
Strateška prednostna naloga št. 3	Nemčija je financirala regionalni projekt <i>Kmetijsko tehnično poklicno izobraževanje in usposabljanje za ženske</i> , ki spodbuja razvoj znanj in spretnosti žensk v kmetijskem sektorju. Projekt je izvedla skupaj z Razvojno agencijo Afriške unije (AUDA-NEPAD) v šestih državah: Benin, Burkina Faso, Gana, Kenija, Malavi in Togo.
Strateška prednostna naloga št. 4	Podpora Združenega kraljestva ²⁰ sistemom socialne zaščite v 23 državah v razvoju je pomagala revnim in ranljivim ljudem, da so si ustvarili produktivnejše in odpornejše vire preživetja. Prav tako je vladam pomagala pri gradnji sistemov za odzivanje na pretese, vključno s programi, ki zagotavljajo denarne prenose v države, kot sta Kenija in Etiopija. Ti programi so po ekstremnih vremenskih pojavih, kot so suša in poplave, ljudem zagotovili dovolj hrane, zmanjšali lakoto in tveganje za lakoto.
Strateška prednostna naloga št. 5	Italijanski projekt <i>SA.NI – Prehranska varnost, prehrana in higiena za skupnosti Ekvatorialnega pasu v Južnem Sudanu</i> je omogočil dostop do vode 1 550 ljudem ter usposabljanje „Zavzemanje za varno vodo“ za 450 žensk in predporodne storitve za 5 000 nosečnic in/ali doječih mater.
Strateška prednostna naloga št. 6	EU je financirala projekt <i>Hitro profiliranje mesta za zgodnje okrevanje v Jemnu</i> za boljše usmerjanje in usklajevanje humanitarnih, obnovitvenih in razvojnih naložb ter krepitev odpornosti deležnikov in prizadetega prebivalstva v izbranih mestih, ki se soočajo s spopadi.

Skupno načrtovanje programov

V skupnem načrtovanju programov EU in njenih držav članic je bil dosežen pomemben napredek. Pristop je bil sprejet v 23 državah in začelo se je njegovo izvajanje. V podporo procesu je EU razvila nove skupne smernice za načrtovanje programov in smernice za države, prizadete zaradi spopadov, ranljive države in naprednejše države v razvoju ter države s srednjimi dohodki²¹. Decembra 2018 oziroma novembra 2019 sta bila v Kambodži in Ugandi organizirana tudi dva svetovna dogodka za vzajemno učenje. Oba dogodka sta združila širok spekter predstavnikov iz partnerskih držav, EU in predstavnikov iz 16 držav članic, ki so opredelili praktične korake in orodja za formalizacijo združenih pristopov ter povečali vpliv, glas in prepoznavnost EU na državni ravni.

²⁰ V obdobju pregleda tega poročila je bilo Združeno kraljestvo članica Evropske unije.

²¹ <https://europa.eu/capacity4dev/joint-programming/highlights?page=1>

Okvir 1: Skupno načrtovanje programov z EU v Boliviji

Bolivija je bila med prvimi državami, ki so se lotile skupnega načrtovanja programov z EU, osmimi državami članicami in Švico. Skupna evropska strategija 2017–2020 je usklajena s patriotsko agendo Bolivije 2025 ter načrtom gospodarskega in socialnega razvoja 2016–2020. Skupno načrtovanje programov je spodbudilo sodelovanje in usklajevanje v različnih sektorjih v skupini EU+. Na področju prehranske in hranilne varnosti je dokazalo, da so redni dialog in skupne dejavnosti ključne spodbude za združevanje partnerjev EU od skupnega načrtovanja programov do skupnega izvajanja.

Okvir 2: Skupno načrtovanje programov z EU na Madagaskarju

V letu 2018 so se EU, Nemčija in Francija lotile skupnega načrtovanja programov in razvile skupno analizo. Po predsedniških volitvah januarja 2019, ki so zaznamovale prvo politično zamenjavo oblasti v državi, je vlada Madagaskarja pripravila *načrt za izhodišče Madagaskarja* za obdobje 2019–2023, ki bi moral določiti strategijo skupnega načrtovanja programov, načrtovano v letu 2020. Partnerji EU vedno bolj izvajajo skupne programe in projekte po sektorjih. To obsežno sodelovanje je izboljšalo sinhronizacijo in dopolnjevanje intervencij – tudi na področju podpore civilni družbi. Na področju prehranske in hranilne varnosti je kultura *boljšega skupnega sodelovanja* jasno pospešila napredek pri skupnem izvajanju in omogočila strukturiran dialog o politikah z vlado na različnih platformah za usklajevanje.

4. POROČANJE O REZULATIH

Večdimenzionalna narava vprašanj o prehranski in hranilni varnosti, raznolikost projektov, različni izvedbeni sistemi in kanali, posebni cilji razvojnih politik in posamezne statistične prakse držav članic otežujejo poročanje o standardnih združenih kazalnikih, ki kažejo učinek na terenu. Kljub temu EU in njene države članice krepijo svoja prizadevanja za uskladitev poročanja Eurostata in poročanja o ciljih trajnostnega razvoja²².

V preglednici 4 so količinsko opredeljeni rezultati za nekaj izbranih tem, in sicer pomoč ljudem, ki se spopadajo z neustrezno prehransko varnostjo, prehrana, trajnostno upravljanje kmetijskih ekosistemov in ekosistemov pašnikov ter podpora malim kmetom za povečanje trajnostne proizvodnje in izboljšanje dostopa do trgov, zemljišč in financ. Vendar pa je potrebna previdnost pri kakršnih koli primerjavah, saj se lahko metode izračuna med državami razlikujejo, preglednica pa ne daje celotne slike prizadevanj po posameznih področjih, temveč le tisto, kar je bilo zajeto z razpoložljivimi orodji.

Preglednica 4: Rezultati in učinek na terenu

Avstrija	V obdobju 2017–2018 je bilo 1 327 983 malih kmetov deležnih ukrepov, ki jih je financirala avstrijska razvojna agencija, namenjenih povečanju trajnostne kmetijske proizvodnje in/ali izboljšanju dostopa do zemljišč in drugih naravnih virov ter finančnih storitev in/ali trgov. Od tega se jih je
----------	---

²² Ustanovljeni s pobudo za svetovni dogovor in pobudo za svetovno poročanje.

	399 217 spopadalo z neustrezno prehransko varnostjo.
Evropska komisija (2013–2018)	17 787 000 žensk v reproduktivni dobi in otrok, mlajših od petih let, je imelo korist od programov, povezanih s prehrano, od tega se jih je 1 381 000 spopadalo z neustrezno prehransko varnostjo (2018); 26 197 000 ljudi, ki se spopadajo z neustrezno prehransko varnostjo, je prejelo pomoč EU; uvedene so bile trajnostne prakse upravljanja zemljišč na 4 152 000 hektarjih; 6 985 000 malih kmetov je izkoristilo ukrepe, ki jih podpira EU, katerih namen je povečati njihovo trajnostno proizvodnjo, dostop do trgov in/ali varnost zemljišč, od tega se jih je 828 000 spopadalo z neustrezno prehransko varnostjo (2018).
Finska	V obdobju 2015–2017 so dvostranski projekti in projekti civilne družbe podprli približno 3 106 000 kmetov, od tega 41 % žensk, da bi povečali njihovo trajnostno proizvodnjo, dostop do trgov in/ali varnost zemljišč. Sodelovanje v zasebnem sektorju je podprlo več kot 2 200 000 kmetov. 120 000 družin si je zagotovilo varno zemljiško posest – 64 % potrdil o zemljiški posesti so dobili poročeni pari, 19 % pa samo ženske. Poleg tega je bilo 3 245 400 hektarjev gozdov danih v trajnostno rabo z dvostranskimi dejavnostmi, dejavnostmi civilne družbe in zasebnega sektorja.
Francija	V obdobju 2016–2018 je bilo 9 086 289 družinskih kmetij podprtih s projekti, ki jih financira AFD in katerih namen je povečati njihovo konkurenčnost, prilagoditi njihove kmetijske prakse podnebnim spremembam ter olajšati njihov dostop do zemljišč in finančnih storitev. 57 621 tisoč hektarjev je imelo korist iz programov za ohranjanje, obnovo ali trajnostno upravljanje biotske raznovrstnosti (2016–2018). V obdobju 2017–2019 je 5,4 milijona ljudi, ki se spopadajo z neustrezno prehransko varnostjo, imelo korist od programa pomoči v hrani Ministrstva za Evropo in zunanje zadeve.
Nemčija	178 600 žensk v reproduktivni starosti in 67 400 otrok, mlajših od dveh let, ki jih je BMZ zajel s svetovnim programom „prehranske in hranilne varnosti ter izboljšana prehrana“ (del nemške pobude „EN SVET – brez lakote“), je v letu 2018 dokazljivo izboljšalo svojo prehrano. Najmanj 16 000 000 ljudi, ki se spopada z neustrezno prehransko varnostjo, je imelo koristi od ukrepov nemške vlade za izboljšanje prehranske in hranilne varnosti.²³
Nizozemska (2019)	20 100 000 podhranjenih ljudi je prejelo pomoč, od tega jih je imelo približno 15 300 000 dokazljivo korist v obliki izboljšane vnosa hrane; 19 200 000 malih družinskih kmetij je prejelo podporo, od tega jih je 6 600 000 povečalo svojo produktivnost in/ali dohodek, 5 600 000 jih je (tudi) pridobilo boljši dostop do trgov;

²³ Ta številka se nanaša samo na projekte tehničnega sodelovanja (ki jih izvaja GIZ). Podatki o vplivu drugih projektov (finančno sodelovanje, večstranski projekti) se zaradi prekrivanja ciljnih skupin niso upoštevali.

	izboljšanih je bilo 673 000 ha kmetijskih zemljišč, od teh jih je 612 000 sprejelo ekološko učinkovitejše prakse, 118 000 ha pa je postalo odpornejših proti stresom in pretresom; 113 000 kmetom je bila zagotovljena varna zemljiška posest.
Združeno kraljestvo	S prehranskimi ukrepi je bilo dosežnih 60 300 000 otrok, mlajših od 5 let, žensk (v rodni dobi) in mladoletnih deklet (april 2015–marec 2019). V letu 2018/19 je imel DFID 49 tekočih komercialnih kmetijskih programov, od katerih je imelo korist več kot 22 milijonov kmetov in so ohranili ali ustvarili več kot 140 000 delovnih mest.

5. VSEBINSKI POUDAREK

Kot je leta 2018 zahteval Svet, sta v tem poročilu močno poudarjeni dve posebni temi: opolnomočenje žensk in zaposlovanje na podeželju.

Opolnomočenje žensk za prehransko in hranilno varnost

Ob upoštevanju zavezanosti EU k pristopu preoblikovanja glede enakosti spolov se je delež ukrepov za prehransko in hranilno varnost, ki vključujejo vidik enakosti spolov, povečal s 37 % v letu 2014 na 57 % v letu 2018. Ukrepi EU in držav članic vse bolj izboljšujejo dostop žensk do proizvodnih virov in zaposlitvenih možnosti, spodbujajo spremembe v vedenju – kot je skupno odločanje v podeželskih gospodinjstvih, ter ženskam zagotavljajo platforme za uveljavljanje pravic.

V Keniji, Mozambiku, Malaviju in Senegalu program LANDac, ki ga financira **Nizozemska**, podpira dostop žensk do kmetijskih zemljišč z njihovim vključevanjem v zbiranje podatkov in razpravami o upravljanju zemljišč. V Malaviju EU krepi sisteme upravljanja zemljišč za male kmete z usposabljanjem lokalnih uradnikov o pravicah žensk do zemljišč in prek foruma za pravice žensk do zemljišč za krepitev vodstvenih sposobnosti žensk. **Italija** je povečala udeležbo žensk v vrednostnih verigah v Mozambiku ter okrepila prehranske storitve v skupnosti mater in otrok v Afganistanu. V Maliju sta **EU in Nemčija** olajšali dostop žensk do namakanih zemljišč ter s tem izboljšali dostop do raznovrstne in zdrave prehrane.

EU in njene države članice se vse pogostejše zavzemajo za pristop preoblikovanja glede enakosti spolov med političnimi dialogi s partnerskimi državami. EU in njene države članice so na primer prispevale k skupni analizi spolov kot korak k vzpostavitvi partnerstev med sektorji na Madagaskarju in okrepile usklajevanje med partnerji EU pri pošiljanju sporočil v zvezi z enakostjo spolov glede nasilja nad ženskami v Kolumbiji.

Tematska poročila EU, ki opredeljujejo pristop z vidika spola k upravljanju zemljišč, prehrani in razvoju vrednostnih verig, vključujejo dokument *Odprava razlik med spoloma z razvojem kmetijsko-živilske vrednostne verige*, ki dopolnjuje analizo vrednostne verige za razvojno metodologijo (VCA4D) za oceno vpliva vrednostne verige na družbeni razvoj, vključno z enakostjo spolov. V Kambodži je orodje VCA4D poudarilo udeležbo žensk v dejavnostih ribogojstva v polintenzivnih sistemih in v sistemih proizvodnje majhnih kletk ter njihovo premajhno zastopanost pri odločanju o ribiški politiki.

Ustvarjanje delovnih mest na podeželju

V skladu s sporočilom o zavezništvu za trajnostne naložbe in delovna mesta med Afriko in Evropo iz leta 2018²⁴ EU in njeni afriški partnerji razvijajo pakete za delovna mesta in rast (*jobs and growth compacts* – JGC), ki skupna prizadevanja osredotočajo na vrednostne verige z največjim potencialom za ustvarjanje delovnih mest. JGC se po potrebi povezujejo z drugimi mednarodnimi pobudami, kot je pobuda G20 za zaposlovanje mladih na podeželju.²⁵

Na primer, julija 2019 je EU delila svoje JGC²⁶ z ugandsko vlado, da bi spodbudila konvergenco s ključnimi prednostnimi nalogami EU, opredeljenimi z državami članicami, partnerskimi finančnimi institucijami in drugimi akterji, ter tudi prek dialogov z vladami in zasebnim sektorjem. Cilj JGC je podpirati vrednostne verige gozdarstva, kmetovanja in kmetijstva, ki omogočajo ustvarjanje delovnih mest, inovacije, sodelovanje žensk in mladih v proizvodnem procesu, blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje ter dopolnjevanje z drugimi programi.

Ukrepi, ki jih financira EU za povečanje naložb in delovnih mest, vključujejo pobudo AgriFI, ki s kombiniranim financiranjem spodbuja naložbe v kmetijstvo malih kmetov ter mikro, malih in srednje velikih podjetij. Za pomoč pri razvoju kmetijskih vrednostnih verig EU izkorišča priložnosti, ki jih ponujajo lokalni, regionalni in svetovni trgi, ter uporablja metodologijo VCA4D za ocenjevanje vpliva vrednostnih verig na ustvarjanje delovnih mest, na primer v Zambiji (jajca in ribogojstvo), Hondurasu (kava), Sierri Leone (palmovo olje), Tanzaniji (kava), Gvineji Bissau (mango in limeta), Burundiju (banana) in Beninu (ananas).²⁷

Okvir 3: Spodbujanje ustvarjanja delovnih mest v vrednostnih verigah v Sierri Leone

Nemčija podpira „Program za spodbujanje zaposlovanja III“ za povečanje števila delovnih mest v vrednostnih verigah kakava, kave, riža in zelenjave. Program vključuje sodelovanje z MSP in mladimi za izboljšanje znanj in spretnosti, z močnimi mentorskimi elementi in elementi „coachinga“ za povečanje samozaposlitve in plačanih zaposlitvenih razmerij. V obdobju 2016–2019 je program podprl 1 200 podjetij in usposobil 36 000 mladih, ustvaril več kot 9 000 novih delovnih mest in možnosti samozaposlitve. Do leta 2019 je od programa imelo korist več kot 250 000 ljudi.

²⁴ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/soteu2018-africa-europe-jobs-alliance-communication-643_en.pdf

²⁵ <https://www.consilium.europa.eu/media/23551/2017-g20-rural-youth-employment-en.pdf>

²⁶ https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/68138/eu-jobs-and-growth-compact-uganda-supporting-job-creation-and-economic-growth_tk

²⁷ VCA študije, 2016–2020: <https://europa.eu/capacity4dev/value-chain-analysis-for-development-vca4d->

Okvir 4: Sodelovanje s partnerskimi državami za pospeševanje ustvarjanja delovnih mest in prizadevanja za mir, varnost in razvoj v Sahelu

Na območju Sahela in Čadskega jezera je nujni skrbniški sklad EU za Afriko (EUTF) ustvaril več kot 27 500 delovnih mest, pomagal 129 000 ljudem pri razvoju dejavnosti, ki ustvarjajo dohodek, ter 50 000 ljudem omogočil prejemanje poklicnega usposabljanja in/ali razvoj znanj in spretnosti v letih 2018–2019. Podpora EU je bistvenega pomena za povečanje gospodarskega sodelovanja mladih in tako prispeva k stabilizaciji prizadevanj sklada EUTF v regiji. Približno 700 000 mladih je izkoristilo pobude za ustvarjanje delovnih mest in zaposlitev, strokovno usposabljanje in/ali podporo za razvoj svojih znanj in spretnosti.

Okvir 5: Povečanje trajnostne kmetijske rasti, zaposlovanja in prehranske varnosti v Malaviju

EU in Nemčija podpirata program KULIMA Več dohodkov in zaposlovanja na podeželskih območjih Malavija (MIERA) za povečanje dohodkov in zaposlitvenih priložnosti za male kmete in MSP v številnih vrednostnih verigah (kasava, arašidi, soja in sončnice). Od leta 2017 je bilo več kot 23 000 malih kmetov usposobljenih za gospodarjenje na kmetijah, upravljanje kmetijskega podjetja in trženje, med vodilnimi podjetji in organizacijami kmetov pa je bilo podpisanih 300 trženskih in pogodbenih kmetijskih sporazumov. Kmetje so povečali svoje prihodke za 20 % in ustvarjenih je bilo 900 delovnih mest.

6. ZAKLJUČEK

EU in njene države članice so sprejele celovit pristop k podpiranju politik in programov partnerskih držav. Skupna prizadevanja so bila usmerjena v krepitev odpornosti najranljivejših ljudi na prehranske krize, povečanje odgovornih naložb v trajnostne prehranske sisteme, izboljšanje prehrabnega učinka, spodbujanje inovacij ter obravnavanje enakosti spolov in krepitev opolnomočenja žensk. Izkušnje, predstavljene v tem poročilu in v spremljajočem delovnem dokumentu služb Komisije, kažejo pomembnost:

- 1. Izvajanja celovitega pristopa k trajnostnim in vključujočim prehranskim sistemom, ki omogočajo varno in hranljivo hrano ter zdravo prehrano za vse.** To pomeni osredotočanje na prehranske sisteme kot celoto, od trajnostne proizvodnje do potrošnje, predelave, trgovine in trženja ter uravnoteženja podnebnih, zdravstvenih, okoljskih, gospodarskih in socialnih dejavnikov. Upošteva enakost spolov v skladu z drugim akcijskim načrtom EU za enakost spolov (GAPII). Prav tako priznava pomembno vlogo ribištva in ribogojstva za prehransko in hranilno varnost, kar zahteva boljše upravljanje morskega okolja, ki potrjuje zakone o dostopu do staležev rib, zemljišč in vodnih virov ter daje poseben poudarek pridobljenim koristim za male ribiče in male ribogojce.
- 2. Podpore svetovni mreži za boj proti prehranskim krizam kot ključni prispevek k razvoju trajnostnih prehranskih sistemov skupaj s povezanostjo humanitarnih, razvojnih in mirovnih prizadevanj.** Ta podpora EU in njenih držav članic vključuje skupne analize, strateške naložbe in usklajene odzive na nacionalni, regionalni in svetovni ravni. EU in njene države članice bi morale še naprej obravnavati tako takojšnje potrebe kot temeljne socialno-ekonomske, okoljske in mirovne dejavnike za preprečevanje ponavljajočih se prehranskih kriz.

3. **Prednostnega izbiranja večstranskih pristopov k prehranski in hranilni varnosti ter trajnostnemu kmetijstvu, da bi pospešili napredek pri izvajanju Agende 2030.** Ta pristop vključuje zlasti svetovne, regionalne, nacionalne in lokalne mehanizme upravljanja. Strategija bi morala vključevati krepitev partnerstev s sistemom Združenih narodov (vključno z agencijami Združenih narodov, ki imajo sedež v Rimu, in Odborom za svetovno prehransko varnost), raziskovalnimi organizacijami, svetovnimi platformami za sodelovanje več deležnikov, zasebnim sektorjem ter organizacijami civilne družbe za razvoj in uporabo svetovnih norm.
4. **Krepitve kmetijskih raziskav in inovacijskih sistemov na nacionalni, regionalni in svetovni ravni za spodbujanje odpornosti proti podnebnim spremembam.** EU in njene države članice bi morale še naprej podpirati strukturo institucionalnega upravljanja in zmogljivosti regionalnih in nacionalnih kmetijskih raziskovalnih organizacij ter spodbujati trajnostne inovacije s partnerstvi z več deležniki, kot je pobuda DeSIRA.
5. **Povečanja odgovornih javnih in zasebnih naložb v trajnostno kmetijstvo, ribištvo in kmetijska podjetja, vključno s kombinirano pomočjo za podporo malim kmetijskim in ribiškim gospodarstvom ter MSP.** EU in njene države članice bi morale ohraniti vpliv na gospodarski, okoljski in družbeni razvoj kot glavno prednostno nalogo pri podpori zasebnih naložb v kmetijska podjetja, vključno z nadaljnjimi naložbami v trajnostne in vključujoče vrednostne verige, ki upoštevajo vidik spola.
6. **Podpiranja lokalnega in regionalnega trženja ter pospeševanja trgovine med regijami in znotraj njih.** EU in njene države članice bi morale še naprej podpirati dogovore, na primer o afriškem celinskem območju proste trgovine, ki spodbujajo regionalno povezovanje ter lahko pomagajo pri ustvarjanju novih trgov in novih spodobnih delovnih mest, povečajo konkurenčnost in zmanjšajo odvisnost od uvoza hrane.
7. **Spodbujanja kmetijstva, ki se prilagaja podnebnim spremembam, vključno z agroekologijo, ki priznava pomembnost trajnostnega kmetijstva pri prilagajanju podnebnim spremembam in blažitvi njihovih posledic,** kot je predvideno v okviru skupnih prizadevanj na področju kmetijstva iz Koronivije ²⁸ in poudarjeno v drugih ustreznih zavezah. V tem okviru bi morale EU in njene države članice pomagati državam v razvoju, da prispevajo svoje nacionalno določene prispevke.
8. **Odpravljanja slabe prehranjenosti v vseh oblikah ob osredotočanju na najranljivejše skupine prebivalstva.** EU bi morala še naprej ocenjevati in poročati o svojem vplivu na zmanjšanje zaostajanja v rasti, hkrati pa obravnavati vse oblike slabe prehranjenosti, ki prizadenejo ranljive ljudi. Prehranski programi bi morali tudi prispevati k trajnostni preobrazbi prehranskih sistemov.

Ta opažanja so pomembna tudi pri pripravi na vrh o prehrani za rast in na vrh Združenih narodov o prehranskih sistemih v letu 2021.

²⁸ Sklep 4/CP.23

COVID-19 in prehranska varnost

Pandemija COVID-19 je bila ob zaključku tega poročila še vedno aktivna. Celotni učinki pandemije COVID-19 in socialno-gospodarske krize, ki jo je sprožila, na prehransko in hranilno varnost še vedno niso znani v smislu resnosti prepovedi izhoda in učinkov prelivanja na preživetje na podeželju. Zgodnji kazalniki kažejo, da bi lahko bili učinki precejšnji, saj bi mnogo milijonov ljudi izgubilo svoj dohodek, hkrati pa bi se soočali s povečanjem cen lokalne in uvožene hrane zaradi logistike in v nekaterih primerih zaradi izvoznih omejitev (npr. riža).

Poleg tega obstaja tveganje, da bi lahko ukrepi za reševanje zdravstvene krize močno poslabšali sedanjo prehransko krizo, saj bi na kmetijsko proizvodnjo v nekaterih regijah lahko vplivale težave kmetov pri dostopu do surovin, ob tem pa bi se spopadali še z drugimi izzivi (kot so ekstremni vremenski pogoji, škodljivci in bolezni, npr. puščavske kobilice). Države, ki so jih prizadele večkratne krize, so še zlasti izpostavljene tveganju neustrezne prehranske varnosti.

EU in njene države članice prilagajajo svoje portfelje na področju sodelovanja, da se odzovejo na te izzive. Še bolj bistveno je, da je pandemija COVID-19 poudarila potrebo po krepitvi pristopa „eno zdravje“ ter po obravnavanju osnovnih vzrokov za povečanje bolezni, ki izhajajo iz interakcij živali in človeka, vključno z izgubo biotske raznovrstnosti, netrajnostnimi kmetijskimi praksami ter trženjem in trgovino z nevarno hrano.